

Managementul situațiilor de criză educațională.

Aspecte teoretice și aplicații educaționale

Definiție de lucru

Criza poate fi definită ca un eveniment sau un complex de evenimente inopinate, neașteptate dar și neplanificate, generatoare de pericolozitate pentru climatul, sănătatea ori siguranța clasei respective și a membrilor acesteia. Definiția ar trebui completată cu o serie de elemente conexe cum ar fi precizarea gradului de pericolozitate, a percepției reale ori false a acestuia, dar și gradul de probabilitate a evenimentului studiat.

1. Caracteristici:

- *beneficiază de o izbucnire instantanee, declanșându-se fără avertizare;*
- *debutează de obicei prin afectarea sistemului informațional: viciază mesajele, îngreunează comunicarea prin obstaculare permanentă, prin destructurarea canalelor, urmărind instaurarea stării de confuzie;*
- *facilitează instalarea climatului de insecuritate,*
- *generează stări de panică prin eliminarea reperelor de orientare valorică.*
- *Paralizează starea curentă, activitățile școlii*
- *Traumatisme psihice și organizaționale*
- *Afectează imaginea colectivului didactic și al școlii.*

2. Exemple de situații de criză educațională:

Elevi: certuri injurioase, bătăi soldate cu traume fizice și psihice care au implicat mai mulți elevi ai clase și au condus la divizarea grupului.

Acțiuni ale unor grupări delincvente: furturi, consum de droguri, abuzuri sexuale, tentative de sinucidere, omor.

Profesori-elevi: certuri, amenințări, violență fizică.

Profesori – părinți: conflicte, denigrări, mituiri.

Inter-clase: conflicte între liderii celor două clase, bătăi între membrii marcanți ai claselor.

3. Gestionarea situațiilor de criză educațională – Model teoretic

Ce s-a întâmplat? Identificarea și cunoașterea situației de criză	De ce s-a întâmplat? Etiologia	Ce e de făcut? Decizia	Control și evaluare Ce am obținut? Ce am învățat? Cum pot preveni situațiile din viitor?
<p>Particularizați oricare dintre următoarele situații:</p> <p>Elevi: certuri injurioase, bătăi soldate cu traume fizice și psihice care au implicat mai mulți elevi ai clase și au condus la divizarea grupului.</p> <p>Acțiuni ale unor grupări delincvente: furturi, consum de droguri, abuzuri sexuale, tentative de sinucidere, omor.</p> <p>Profesori-elevi: certuri, amenințări, violență fizică.</p> <p>Profesori – părinți: conflicte, denigrări, mituiri.</p> <p>Inter-clase: conflicte între liderii celor două clase, bătăi între membrii marcanți ai claselor.</p>	<p>În demersul de cunoaștere și identificare a cauzelor crizei, profesorul trebuie să ia în considerație conflictele valorice existente, dificultățile de comunicare dintre protagoniști, probleme în managementul organizației școlare, factori sociali (familii dezorganizate, contextul social mai larg în care funcționează școala, -cartier, comunitate, probleme sociale ale comunității, probleme interetnice), factori individuali (dificultăți de autoreglare emoțională și comportamentală, devianță, probleme emoționale, dificultăți de integrare și adaptare socială, școlară, eșec școlar), grupali (competiție exagerată, existența unor structuri informale paralele în grupul clasă, lideri negativi influenți), etc.</p>	<p>Principii de acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Scapă de urgențe dar ia în considerație consecințele crizei pe termen lung. - Ce îmi propun pe termen lung pentru ca situația să nu se mai repete? - Regula de 3: Nu ai voie să mizezi totul pe o singură alternativă. Trebuie să ai alternative decizionale! - Anticipează consecințele fiecărei alternative. Asumă-ți responsabilitatea deciziei luate. - Propune-ți redresarea și ameliorarea situației pe termen lung. - Dacă este posibil, elaborează proceduri la nivel instituțional, instituie noi reguli. 	<p>Controlul trebuie să însoțească orice demers acțional și constă în localizarea cât mai fidelă a fenomenului, evitarea și prevenirea altor efecte ale crizei sau chiar micro-crize paralele.</p> <p>Evaluarea are în vedere măsurarea și aprecierea stării finale a clasei în urma încheierii demersurilor rezolutive. E bine să fie configurate seturi de indicatori relevanți pentru a evita erorile în apreciere și pentru certificarea nivelului final.</p> <p>Un obiectiv esențial al etapei evaluative îl constituie concluziile inferate în urma impactului cu starea de criză și angajarea tuturor celor implicați în acțiuni de cunoaștere și de prevenire a viitoarelor situații de acest gen. Un cadru didactic bun, cu experiență dar și cu calități manageriale evidente va valorifica întreaga desfășurare a evenimentelor în favoarea dezvoltării ulterioare a organizației, a eficientizării demersurilor sale personale dar și pentru sporirea productivității clasei.</p>

4. Principii de intervenție:

- Alege soluția cea mai bună! Cum? Prin analiza consecințelor posibile. Soluția cu cele mai puține consecințe negative și cu cele mai multe consecințe pozitive, este de regulă cea mai bună.
- Ia în considerare planuri alternative de soluționare: planul A, B, C, etc. Pune-le în practică dacă prima variantă nu are rezultatele scontate.
- Lucrează în echipă. Fiecare membru al echipei este expert într-un domeniu bine definit.
- Monitorizează procesul și rezultatele. Ce am obținut? Compară ceea ce ți-ai propus cu tot ceea ce ai realizat.
- Învață din greșeli. Fii optimist! Cine nu greșește pierde o ocazie de progres!

Etape ale studiului de caz și ale planului de intervenție

1. Contextul problemei
2. Problema – definirea problemei (Ce s-a întâmplat?)
3. Identificarea cauzelor problemei (De ce s-a întâmplat așa?)
4. Strategii de intervenție:
  - Scopul intervenției
  - Obiectivele intervenției pe termen scurt și mediu
5. Identificarea soluțiilor alternative de soluționare a situației de criză (Ce se poate face?)
6. Evaluarea soluțiilor și luarea deciziei (Ce e de făcut?) – Modalități de intervenție
7. Rezultate obținute (Ce am obținut? Cum am rezolvat situația de criză?)

5. Temă obligatorie pentru Portofoliul disciplinei

Studiu de caz (analiza unei situații reale sau imaginate) și plan de intervenție pentru o situație de criză educațională

Etape ale studiului de caz

1. Contextul problemei: descrierea școlii, clasei, elevilor implicați. Cine a semnalat situația de criză (profesor, elevi, părinți, conducerea școlii, diriginte, consilier, personal auxiliar) și în ce condiții?

2. Problema – definirea problemei (obținerea informațiilor din perspectiva elevilor, cadrelor didactice, familiei și prietenilor sau colegilor) (Ce s-a întâmplat?)

3. Identificarea cauzelor problemei (De ce s-a întâmplat așa?)

4. Strategii de intervenție:

- Scopul intervenției _____
- Obiectivele intervenției pe termen scurt și mediu _____

5. Identificarea soluțiilor alternative de soluționare a situației de criză (Ce se poate face?)

6. Evaluarea soluțiilor și luarea deciziei (Ce e de făcut?) – Modalități de intervenție

7. Rezultate obținute (Ce am obținut? Cum am rezolvat situația de criză?)